

هنر پوسترهای سینمایی

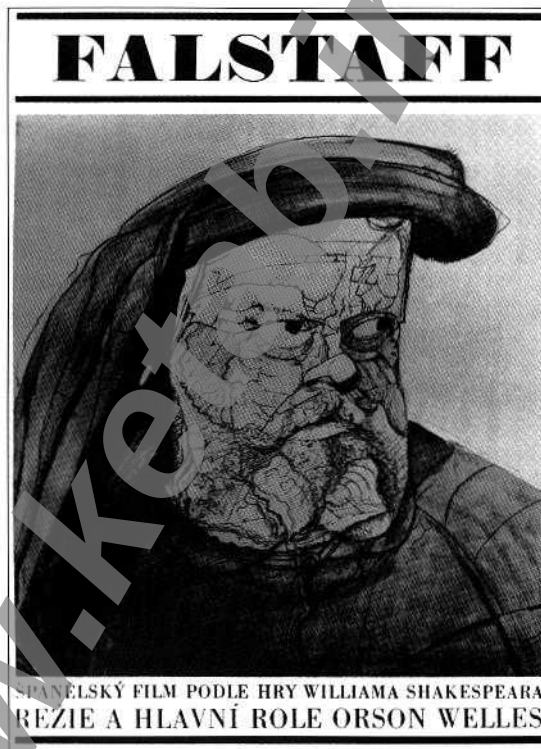
احسان خوش بخت

www.ketabir.ir

خوش بخت، احسان، ۱۳۵۹
هنر پوسترهای سینمایی / احسان خوش بخت
مشهد: کتابکده کسری، ۱۳۹۳
۱۹۲ ص. مصور (رنگی)
شابک: ۰-۳۱-۶۵۰۹-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: پوسترهای سینمایی
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳: ۹/۹/۱۹۹۵ PN
رده‌بندی دیوپی: ۳۳۷۵/۷۹۱
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۷۶۴۹۸

هنر پوسترهای سینمایی

احسان خوش بخت
طرح روی جلد: نایل ایبارولا
صفحه آرای: منا گندمکار
چاپ اول: تابستان ۱۳۹۳
شمارگان: ۱۰۰۰
چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ آستان قدس رضوی
شابک: ۰-۳۱-۶۵۰۹-۶۰۰-۹۷۸

انتشارات: کتابکده کسری

نشانی انتشارات: مشهد - فلسطین ۱۴ - پلاک ۱۰ تلفن: ۰۱۹-۳۷۶۷۰۰۱۳۷۴۱۳۷۲-۵۱
کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای ناشر محفوظ می‌باشد.

مرکز پخش: کتابکده کسری

تلفن: ۰۱۹-۳۷۶۷۰۰۵۱-۵۱۲۴۲۱۹ همراه: ۰۹۱۵

فهرست

۵۶	مکاتب بومی پوسترسازی	۴	مقدمه
۵۶	پوسترهای فرانسوی	۶	از «گیلدا» تا «یک میلیون سال قبل از میلاد مسیح»
۶۸	پوسترهای روس	۸	پیش از سینما
۷۲	پوسترهای لهستانی		از ماتیس تا نورمن راکول
۷۶	پوستر و تاریخ سینما	۱۰	لومیرها
	دهه به دهه با پوسترهای سینمایی		به کران کافه در بلوار کاپوسین بیاید!
۷۶	۱۹۳۰	۱۲	سال های صامت
۸۶	۱۹۴۰		جایی میان نقاشی و سیرک
۹۶	۱۹۵۰		پوسترهای چارلز چاپلین
۱۰۶	۱۹۶۰	۲۶	سال های ناطق
۱۱۸	۱۹۷۰		هنری که تمام سلاح هایش را به کار می برد
۱۲۸	۱۹۸۰	۳۶	سانسور و پوستر
۱۳۴	۱۹۹۰		مشکل خیاطان RKO
۱۴۰	۲۰۰۰	۳۸	تبلیغات مدرن
			پوسترهای سخن گو
۱۴۶	۳۰ سال باس	۴۲	سرانجام پوسترها
	نمونه ای از طراحان		خمیر کاغذ یا حراج کریستی
۱۵۲	آلفرد هیچکاک	۴۴	انواع و اندازه
	نمونه ای از کارگردانان	۵۲	قلمروی کلکسیونرها
۱۵۸	گونه ها و پوسترها		طلای کاغذی
	طراحی برای ژانر		
۱۵۸	ژانر وحشت		
۱۶۴	مستندهای موسیقی		
۱۶۸	وسترن		
۱۷۴	نوآر		

مقدمه

«پوسترهای سینمایی مثل آوازه‌های عامه‌پسندند: آن‌ها شما را به لحظه‌های مشخصی از گذشته‌تان می‌برند و مانع از گم شدن و به فراموشی سپرده شدن آن لحظه‌ها می‌شوند. پوسترها نه تنها یاد فیلم‌ها را زنده می‌کنند، بلکه یاد فصلی که فیلم را در آن دیدماید و حال و هوا و طعم آن زمان را هم با خودشان می‌آورند.» فدریکو فلینی

از اولین باری که در چهار یا پنج سالگی با خیره شدن به ردیف ویترین‌های شیشه‌ای و قاب شده با چوب نازنجی سینمایی در شمال خراسان با پدیده‌ای به نام پوسترهای سینمایی روبرو شدم تا امروز، پوستر فیلم هم‌چنان برای من یکی از مهم‌ترین نشانه‌های دنیای سینما باقی مانده است. این کتاب ادای دینی است به دنیایی جادویی که از کاغذ، دستگاه‌های ابتدایی چاپ، رنگ‌های تند و ژست‌های اغراق‌آمیز تشکیل شده است؛ دنیای پوسترهای سینمایی که هنر طراحان و آفرینندگان آن‌ها ارتباط مستقیمی با میزان خلاقیت و نوآوری دوره‌ها و سرزمین‌هایی دارد که پوستر در آن و برای آن طراحی شده.

هنر پوسترهای سینمایی بر اساس سیری تاریخی نظم یافته، اما کتاب از ابتدا تا انتها فقط شرحی تاریخی نیست، بلکه در فصل‌هایی کوچک پوسترها از جنبه‌های مختلف بررسی شده‌اند و در نتیجه کتاب شکل قابل پیش‌بینی تاریخ‌نگارانه‌ای را که از ابتدای قرن بیستم شروع شده و به امروز برسد ندارد و در فصل‌های کوتاه‌تر بررسی زیبایی‌شناسی، فنی و تاریخی پوسترها به شکلی انجام شده تا دلایل انتخاب پوسترهای آن فصل روشن شود. هدف، چاپ کردن بیش‌ترین تعداد ممکن از پوسترهای سینمایی بوده بدون آن که به گرافیک کتاب

لطمه‌ای وارد شود، یا کتاب از محدودیت تعیین شده برای صفحات در ابتدای کار فراتر رود.

طبیعتاً بسیاری از پوسترهای تاریخ سینما، و بعضاً نمونه‌های مهم، برای ما غیرقابل چاپ بوده‌اند و تا همین‌جا هم پیدا کردن حدود چهارصد نمونه مهم، زیبا و ضروری برای هر مطالعه‌ای در هنر پوسترهای سینمایی، به شکلی که با قواعد چاپ در ایران سازگار باشد کاری نزدیک به معجزه بوده است. جز به بخش بسیار کوچکی از یک پوستر به هیچ اثری دست زده نشده و پوسترها «اصلاح» نشده‌اند. وقتی در متن کتاب به پوسترهایی اشاره شده و تحلیل شده‌اند که در خود کتاب وجود ندارند، این پوسترها معمولاً در همان دسته «غیرقابل چاپ‌ها» قرار داشته‌اند.

منابع تهیه پوسترها از سایت‌های اینترنتی که تخصصشان گردآوری پوسترهای سینمایی است تا کتاب‌های پوستر و نیز عکس‌برداری از اصل پوسترهای تنوع دارد. عکس گرفتن از نسخه اصل بعضی از این پوسترها به لطف کلکسیونر و کارشناس پوستر احمد جورقانیان میسر شد که متأسفانه آن قدر زنده نماند که شاهد چاپ این کتاب باشد. از آن‌جا که منبع پوسترها متفاوت بوده و بعضی قبلاً

اسکن یا عکس‌برداری شده‌اند و من فقط به نسخه دیجیتال آن‌ها دسترسی داشته‌ام، بسته به نوع انجام کار اختلاف جزئی در اندازه استاندارد پوسترها وجود دارد. به علاوه چون پوسترها از کشورها و دوره‌های مختلفی با اندازه‌های متنوع انتخاب شده‌اند وقتی در یک صفحه چهار پوستر عمودی داریم معمولاً بین این چهار تا اختلاف‌هایی در اندازه و شکل دیده می‌شود. ما به نسبت ابعاد اصلی پوسترها دست نزده‌ایم

رنگی پوسترها همراه شود مدیون پرویز دواپی است. به جز گرافیکست کتاب، منا گندمکار، باید از احسان ایران‌نژاد و مهدی محمدنژاد که در مقاطعی از کار ایده‌هایی برای این کتاب دادند تشکر کنم و همین‌طور از مهدی آتشی، ناشر کتاب و همفکر نویسنده در زمانی نسبتاً طولانی که صرف

آزمودن روش‌های گوناگون چیدن و ترکیب پوسترها شد. لازمه انتخاب پوسترها گذراندن ساعت‌ها و روزهای متمادی در مقابل مانیتور کامپیوتر و زل زدن به چیزی حدود ۲۸ هزار پوستر سینمایی بود که در طول یک دهه گردآوری شده بود. تنها بخش سینما که مثل خود عمل فیلم دیدن لذت‌مکاشفه در حین تماشا را دارد، هنر پوستره‌های سینمایی است. چشم‌ها را آماده کنید!

احسان خوش‌بخت

و تحت هیچ شرایطی از نظر گرافیکی در آن‌ها دست نبرده‌ایم تا مثلاً شکل صفحه‌ها زیباتر از کار دربیاید. همین‌طور در رنگ پوسترها نیز دست برده نشده، با آن که از نظر گرافیکست‌ها و متخصصان چاپ کتاب «اصلاح» رنگ شاید یک ضرورت به نظر برسد. هدف این بود که پوسترها دقیقاً همان‌طور که هستند دیده شوند، حتی اگر گذر زمان و نور و رطوبت رنگ‌های واقعی‌شان را مخدوش کرده باشد.

یکی از دردناک‌ترین بخش‌های دنیای پوستره‌های سینمایی این است که ما تقریباً نام طراحان اکثر پوسترها را نمی‌دانیم، بنابراین در این کتاب، جز مواقعی که اشاره به نام آن‌ها ضروری بوده (یا فصلی اختصاصی درباره سال باس) از آوردن نام طراحان خودداری کرده‌ایم. زیر هر پوستر فقط نام فیلم، کارگردان و سال تهیه آمده است. در بعضی نمونه‌ها گیومه‌ای آمده که نوشته داخل آن گیومه معمولاً یکی از این اطلاعات جنبی را به خواننده خواهد داد: (۱) وقتی کشور سازنده فیلم و کشور طراح پوستر فیلم یکی نیست، نام کشور طراح داخل پرانتز آمده؛ مثلاً «پوستر فرانسوی» جویندگان جان فورد، (۲) وقتی پوستر متعلق به یک «سریال سینمایی» (به جای فیلم) است، (۳) وقتی پوستر یک اثر کلاسیک در سال‌های اخیر دوباره طراحی شده و از نظر گرافیکی به نمونه‌های مدرن و معاصر هنر پوسترسازی تعلق دارد، داخل گیومه آمده «معاصر». (۴) وقتی ماده تبلیغاتی چیزی جز پوستر، مثلاً «لابی کارت» است، باز هم در گیومه ذکر شده. متن این کتاب در سال ۱۳۸۸ به سفارش ماهنامه سینمایی فیلم و برای چاپ در راهنمای مطالب سالانه آن‌ها نوشته شده. ایده تبدیل آن به کتابی مستقل که با چاپ